

Ministerie van Financiën

Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking.

1. Op basis van de in het rapport Werner en het rapport Ansiaux ontwikkelde gedachten over een Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking nodigde de Raad van de Europese Gemeenschappen in de resolutie van 22 maart 1971 het Monetair Comité en het Comité van Presidenten van de Centrale banken uit vóór 1 juli 1972 een verslag op te stellen over de organisatie, de taken en de statuten van een Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking, welk Fonds in een later stadium deel zou moeten uitmaken van het in het kader van de economische en monetaire unie te vormen communautaire stelsel van centrale banken. In de resolutie van de Raad van 21 maart 1972 inzake de toepassing van de resolutie van 22 maart 1971 werd dit verzoek herhaald. Een daarop door de beide Comité's gezamenlijk ingestelde werkgroep¹⁾ heeft begin juni terzake een rapport uitgebracht, op basis waarvan de genoemde Comité's vóór 1 juli a.s. hun verslag aan de Raad en de Commissie zullen opstellen.
2. Van essentieel belang bij de discussie over een Fonds is, dat dit wordt gezien als de voorloper van het communautaire systeem van centrale banken, dat te zijner tijd deel zal moeten uitmaken van een -- voltooide -- economische en monetaire unie, zoals dit ook tot uitdrukking werd gebracht in het rapport-Werner en de resolutie van 22 maart 1971. Zonder het perspectief van de economische en monetaire unie met een communautair stelsel van centrale banken is de idee van een Fonds niet zinvol.
3. Hoewel een Fonds pas noodzakelijk is in een gevorderd stadium van de overgangsfase naar de economische en monetaire unie, heeft men het niettemin nodig geoordeeld de

1) Voor Nederland hadden ondergetekenden in de werkgroep zitting.

eventuele oprichting van een dergelijk Fonds reeds in de loop van de eerste etappe mogelijk te maken (resolutie 22-3-1971, punt III.8). In dit verband zij er overigens op gewezen, dat het economische unificatie-proces uiteraard gelijke tred zal moeten houden met de monetaire eenmaking. Zou de monetaire integratie vooruit gaan lopen dan zouden economische onevenwichtigheden tussen de lidstaten met monetaire middelen kunnen worden overbrugd middels toenemende -- al dan niet automatische -- kredieten. Dit zou de drang tot economische beleidscoördinatie kunnen verminderen, waardoor de ontwikkeling naar de EMU zou worden vertraagd.

Van Nederlandse en ook van Duitse zijde is in de werkgroep-danook stelling genomen tegen een uitbreiding van onconditionele kredietmogelijkheden in het kader van het Fonds boven de thans reeds bestaande kredietfaciliteiten. Ruimere kredietmogelijkheden zullen, indien daaraan in de toekomst behoefte zal blijken te bestaan, tenminste zodanig moeten worden geconditioneerd, dat ze het economisch integratie-proces bevorderen. Kredieten waarvan de noodzaak voortvloeit uit een gebrek aan economische beleidscoördinatie moeten worden voorkomen.

4. De vraag doet zich nu voor welke taken het Fonds in de overgangsfase, waarin het Fonds dus nog niet noodzakelijk is, op zinnvolle wijze zou kunnen gaan vervullen.

-- In de eerste plaats kan hierbij worden gedacht aan de functie van agent, belast met het verzamelen en distribueren van alle gegevens, die van belang zijn voor de onderlinge afstemming van het in het kader van de margevernaauwing door de centrale banken te voeren interventiebeleid op de valutamarkten. In dit verband kan voorts worden gedacht aan het onderhouden van informatieve contacten met derde landen, die zich bij de margevernaauwing aansluiten.

-- In de tweede plaats zouden via het Fonds de financiering en afwikkeling van de saldi voortvloeiende uit de interventie op de valutamarkten in het kader van de margevernaving, welke thans langs bilaterale weg plaatsvinden, kunnen worden gemultilateraliseerd, dwz. dat de bilaterale vorderingen en schulden worden omgezet in vorderingen en schulden op het Fonds. Dit zou een niet onbelangrijk voordeel kunnen hebben. Volgens de huidige afspraken zal de afwikkeling van de saldi moeten plaatsvinden op basis van de reservesamenstelling van de debiteur. De krediteur is wat de aard

van de reserves waarin hij betaling verkrijgt dus afhankelijk van de reservesamenstelling van de debiteur, wiens valuta hij toevallig heeft moeten steunen. In geval van multilateralisering van de vorderingen en schulden zal de toevalsfactor kleiner worden, omdat dan de krediteuren betaling ontvangen volgens de reservesamenstelling van alle debiteuren tezamen.

Overigens moet worden opgemerkt, dat dit voordeel in de praktijk slechts zal optreden bij vrij lange krediettermijnen en/of aanzienlijk nauwere communautaire wisselkoersmarges, aangezien anders de waarschijnlijkheid van verschillende debiteur-crediteurposities gering is. Tegen langere krediettermijnen bestaan, zoals reeds werd opgemerkt, overwegende bezwaren.

Multilateralisering via het Fonds van schulden en vorderingen voortvloeiende uit de margevernaving maakt uiteraard de invoering van een rekeneenheid noodzakelijk.

-- In de derde plaats zou het mechanisme voor monetaire bijstand op korte termijn in het Fonds kunnen worden geïncorporeerd, waarbij dan de (bilaterale) vorderingen en schulden uit hoofde van trekkingen op het mechanisme de vorm zouden krijgen van schulden en vorderingen op het Fonds. Opgemerkt zij, dat een inbouw van het korte kredietmechanisme in het Fonds tezamen met de in het kader van de margevernaving voorziene kredietmogelijkheden voorshands niet mag leiden tot een (noemenswaardige) uitbreiding (zowel wat omvang als tijdsduur betreft) van de thans bestaande kredietmogelijkheden, omdat deze noch wenselijk noch noodzakelijk is.

5. Daarnaast kan het Fonds -- in een later stadium -- een rol spelen bij de pooling van reserves. De pooling van reserves kan om verschillende redenen worden nagestreefd :
- Er kan uniformiteit in de verrekeningen worden gebracht. Hoewel de debiteuren overeenkomstig de samenstelling van hun reserves blijven betalen, is de samenstelling van de reserves waarin de krediteuren betaling verkrijgen steeds uniform.
 - Voorts kan het risico verbonden aan dollar-interventies, zowel die om de "slang" binnen de "tunnel" te houden, als die om de "slang" op grond van een gemeenschappelijk besluit op een bepaald niveau binnen de tunnel te stabiliseren, over de lid-staten worden gespreid door de interventies via het Fonds te leiden.
 - Tenslotte kan de samenvoeging van de reserves ook worden gezien als een doel op zich, als een eerste stap naar de eindfase van de economische en monetaire unie, waarin alle reserves door het communautaire systeem van centrale banken zullen worden beheerd. Zulk een samenvoeging van reserves zal uiteraard slechts kunnen plaatsvinden nadat het beheer daarvan, zowel als het -- conditionele -- beroep daarop door de lid-staten is geregeld.

6. Langs de hiervoor aangegeven weg zou het Fonds een geleidelijke groei kunnen doormaken tot het uiteindelijk bij de volledige verwezenlijking van de economische en monetaire unie zou overgaan in het communautaire systeem van centrale banken, dat de verantwoordelijkheid voor het monetaire beleid in de economische en monetaire unie op zich zal nemen.

7. Van groot belang is, dat naarmate aan het Fonds grotere bevoegdheden zullen worden gegeven, zorg wordt gedragen voor de ontwikkeling van adequate besluitvormingsprocedures, zulks met name om te bereiken, dat de Raad haar politieke verantwoordelijkheid voor het beleid van het Fonds, dat onder het beheer van het Comité van Presidenten van de Centrale banken zal staan, zal kunnen waarmaken.

8. Met betrekking tot de discussies in de werkgroep zij tenslotte nog opgemerkt, dat de meningsverschillen zich in belangrijke mate concentreerden rond het vraagstuk van de kredieten en de samenvoeging van de reserves (eigen middelen van het Fonds).

Ten aanzien van het eerstgenoemde punt werd met name van Nederlandse en Duitse zijde betoogd, dat de creatie van een Fonds niet tot verruiming van onconditionele kredietmogelijkheden mag leiden. Door de experts van een aantal andere landen, met name België, Frankrijk, Italië en Engeland werd verlenging van de krediettermijnen,

welke nodig zou zijn om de multilateralisering meer tot zijn recht te laten komen, niet bezwaarlijk geacht.

Ten aanzien van de pooling van reserves stelden in het bijzonder de vertegenwoordigers van de laatstgenoemde landen zich positief op, met name omdat zij van mening zijn, dat pas werkelijk van een Fonds sprake is, indien dit over eigen middelen beschikt.

Drs A. Szász. (Ned.Bank)
Drs G. de Man. (Financiën)